

APSTIPRINU
LBTU IITF Dekāns
G.Vītols
2024.gada 29. janvārī

Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte
Inženierzinātņu un informācijas tehnoloģiju fakultāte
Inženiertehnikas un enerģētikas institūts

DARBA AIZSARDZĪBAS INSTRUKCIJA
Darbam ar pacelāju (telferi)
Traktoru un automobiļu tehniskā servisa laboratorijā

Nr. 13

Izstrādāta saskaņā ar LR Darba aizsardzības likuma
14.pantu, MK noteikumiem Nr.749 „Apmācības kārtība
darba aizsardzības jautājumos“ un izvērtējot darba vides
riskus un situāciju darba vietā.

SASKANOTS
Inženiertehnikas un enerģ. inst.vadītājs
AB A.Birkavs
2024. gada 29. janvārī

1. Vispārējās prasības

1.1. Ar kravas pacelšanas iekārtu (telferu) drīkst strādāt persona, kura apmācīta pacelāju ekspluatācijā un kravu stropēšanā, kurai ir veikta ievadapmācība, apmācība elektrodrošībā un ugunsdrošībā. Darbu veic divi cilvēki – operators un kravas stropētājs.

1.2. Neuzsākt darbu un ziņot tiešajam darba vadītājam ja:

1.2.1. darba apstākļi rada draudus personiskajai vai apkārtējo cilvēku veselībai un dzīvībai;

1.2.2. telfers nav tehniskā kārtībā;

1.2.3. nav veikta apmācība par jauno darba aprīkojumu;

1.2.4. nav izsniegti individuālie aizsardzības līdzekļi;

1.2.5. pamana dzirksteļošanu, dūmus vai liesmu, deguma smaku un slēdžu uzkaršanu.

1.3. Darba vietā aizliegts rīkoties ar atklātu liesmu un smēķēt.

1.4. Elektrodrošības prasības:

1.4.1. elektroiekārtu ekspluatēt saskaņā ar lietošanas instrukciju;

1.4.2. elektroiekārtas pieslēgšanu un atslēgšanu no elektropadeves veikt ar sausām rokām;

1.4.3. ievērot brīdinājuma uzrakstus un zīmes.

1.5. Strādājot ar telferu, iespējami šādi darba vides riska faktori:

1.5.1. krītoši objekti no telferam piestiprinātās kravas, kustībā esoša krava, krītoša krava;

1.5.2. smagumu pārvietošana ar rokām;

1.5.3. pakļupšanas un paslīdēšanas iespējamība;

1.5.4. traumas no saspiešanas.

1.6. Strādājot ar telferu, ievērot un izmantot šādus kolektīvos aizsardzības līdzekļus:

1.6.1. apgaismojumu iekštelpās;

1.6.2. darba vietas kārtību un tīrību.

1.7. Strādājot ar telferu, lietot šādus darba devēja piešķirtos individuālos aizsardzības līdzekļus:

1.7.1. darba apģērbu un darba cimdus;

1.7.2. darba apavus ar neslīdošu zoli un purngalu aizsardzību;

1.7.3. aizsargķiveri pret krītošiem priekšmetiem.

1.8. Personas, kuras pārkāpušas šīs instrukcijas prasības, atkarībā no kaitējuma rakstura un sekām var tikt sauktas pie disciplinārās, civiltiesiskās vai kriminālatbildības.

2. Darba aizsardzības prasības, uzsākot darbu

2.1. Uzvilkt un sakārtot darba apģērbu.

- 2.2. Pārbaudīt, vai darba apģērba kabatās neatrodas plīstoši vai asi priekšmeti, ja ir, tad tos izņemt un nolikt tiem paredzētajās vietās.
- 2.3. Pārlicināties, vai ir nepieciešamie individuālie aizsardzības līdzekļi, pārbaudīt to tehnisko stāvokli.
- 2.4. Pārbaudīt savu darba vietu, novākt visu, kas var traucēt izpildīt darbu.
- 2.5. Pārbaudīt kravas piekabināšanas ierīces. Ar bojātu kravas sstropēšanas ierīci strādāt **aizliegts**.
- 2.6. Pārbaudīt telfera galveno mehānismu darbību:
 - 2.6.1. aizsardzības zemējumu;
 - 2.6.2. vai neķeras vadības pogas, vai trose pareizi uztīta uz telfera spoles;
 - 2.6.3. bremžu darbību;
 - 2.6.4. pacelšanas ierobežotāja darbību.
- 2.7. Pārlicināties, ka darba zonā nav nepiederošu cilvēku.

3. Darba aizsardzības prasības, veicot darbu

- 3.1. Būt uzmanīgam, sekot pacelāja darbībai (kā uztinas trose, vai vadības kabelis nav aptinies ap trosi).
- 3.2. Nav atļauts agregātus un detaļas stropēt tieši aiz āķa.
- 3.3. Stropēm jābūt ar attiecīgo celjspēju, leņķis starp zariem nedrīkst pārsniegt 90°.
- 3.4. Necelt kravu, kuras svars pārsniedz pacelāja celjspēju.
- 3.5. Nepieļaut kāša pacelšanu līdz galējam augšējam stāvoklim.
- 3.6. Ja kravas svars tuvs pacelāja celspējas robežai, vispirms kravu pacelt 20–30 centimetru augstumā un pārbaudīt bremžu darbību. Visos gadījumos pirms kravas pacelšanas pārbaudīt stropējumu, pārlicināties, vai daļa kravas nevar atbrīvoties no stropējuma.
- 3.8. Visos gadījumos pirms kravas pacelšanas pārbaudīt, vai stropes nav savērptas, vai cilpas kārtīgi uzliktas uz kāša, vai daļa kravas nevar atbrīvoties no stropējuma.
- 3.9. Ja stropējums nav drošs, kravu nolaist un stropēt no jauna. Ja krava pacelta, nedrīkst stropju (kāšu) stāvokli mainīt ar āmura jeb laužņa sitieniem.
- 3.10. Pārvietojot kravu horizontālā plaknē, to pacelt 0,5 metrus augstāk par ceļā esošiem šķēršļiem. Kravu celt un pārvietot vienmērīgi, bez sašūpošanas.
- 3.11. Nepārslēgt mehānismu kustību pretējā virzienā, pirms kravas nostāšanās miera stāvoklī.
- 3.12. Nepārvietot kravu pāri cilvēkiem. Pārvietot kravu horizontālā plaknē, pašam atrodoties ārpus bīstamās zonas. Izvairīties no šaurām vietām un mehānismiem, pārtraukt pacelāja kustību, ja krava sašūpojusies.
- 3.13. Aizliegts izlīdzināt kravas līdzsvaru ar papildus svaru.

- 3.14. Lai sagrieztu vai noturētu vēlamā virzienā garas kravas, lietot atsaites un ķekšus.
- 3.15. Nevilkt kravu pa grīdu. Pirms kravas pacelšanas kravas blokam vajag nokarāties vertikāli.
- 3.16. Kravu novietot stabili. Aizliegts izvilkt iespiestas stropes ar pacēlāju.
- 3.17. Aizliegts atstāt pacēlājā iestropētu kravu.
- 3.18. Sīka, birstoša krava transportējama tikai iesaiņojumā. Tam jābūt izturīgam, lai nepieļautu kravas zudumus transportējot.
- 3.19. Aizliegts transportēt cilvēkus.
- 3.20. Par konstatētajām nepilnībām un darba aprīkojuma bojājumiem ziņot tiešajam darbu vadītājam.

4. Darba aizsardzības prasības, beidzot darbu

- 4.1. Pārlicināties, ka iekārtas ir darba kārtībā un nav bojātas. Par visiem konstatētajiem bojājumiem nekavējoties ziņot tiešajam vadītājam.
- 4.2. Pacelt telfera kravas kāsi divus metrus no zemes.
- 4.3. Nolikot kravas stropēšanas ierīces paredzētajā vietā.
- 4.4. Individuālos aizsardzības līdzekļus nolikt glabāšanas vietā.
- 4.5. Sakārtot darba vietu.

5. Darba aizsardzības prasības ārkārtas situācijās

- 5.1. Ugunsgrēka gadījumā nekavējoties pārtraukt darbu, atslēgt elektrosprīgotāju un ziņot tiešajam darbu vadītājam, veikt pasākumus ugunsgrēka dzēšanai. Ja ugunsgrēku nevar nodzēst pašu spēkiem, tad izsaukt ugunsdzēsēju brigādi, zvanot uz tālruņa numuru 112, nosaucot ugunsgrēka vietas adresi, objektā esošo cilvēku skaitu un savu vārdu, uzvārdu un tālruņa numuru.
- 5.2. Rodoties bīstamībai, kas var izraisīt nelaimes gadījumu, darbu nekavējoties pārtraukt un brīdināt citus tuvumā strādājošos.
- 5.3. Nelaimes gadījumā cietušajam nekavējoties sniegt pirmo palīdzību vai izsaukt ātro medicīnisko palīdzību, zvanot uz tālruņa numuru 112, uzrādot nelaimes gadījuma vietas precīzu adresi, cietušā vārdu, uzvārdu, vecumu un savu vārdu, uzvārdu.
- 5.4. Par darba laikā notikušo nelaimes gadījumu nekavējoties ziņot tiešajam darbu vadītājam.
- 5.5. Avārijas vai nelaimes gadījuma notikuma vietu saglabāt neskartu. To izmainīt drīkst tikai gadījumā, ja tas saistīts ar palīdzības sniegšanu vai traucēta transporta kustība.

Izstrādāja:

Laboratoriju vadītāja

I.Meņķe